

Vest til Struer og eventuelt Lemvig, ligesom ogsaa Hestebaner skulde gaae til alle Stiftstidens Kjøbstæder, forsaavidt som de ikke komme i Berørelse med Centralbanen, og muligen kunde en anden Hestebane hybligere gaae fra Centralbanen til Varde eller Ringkjøbing. Men, som sagt, alt dette er kun løse Strøtanter, der ikke have nogen som helst Stabilitet, og som jeg selv ikke lægger videre Vægt paa, end at jeg der- ved vil forklare min Mening, men jeg maa dog paa den anden Side fastholde, at det egentlige Jernbaneanlæg hverken gives en me- get lang Udstrækning og heller ikke føres til det nordligste Endepunkt. Det er aldeles una- turligt at lade et saa storartet og kostbart Transportmiddel som en Locomotivjernbane pludselig ende i en Egn, hvor der ikke er no- gen synderlig Tilstrømning af Transportgjen- stande; men Locomotivbanens Udstrækning og nøjagtige Beliggenhed er et Spørgsmaal, som jeg ikke paa Sagens nuværende Standpunkt skal med Bestemthed udtale mig om, men maa henstille til den næste Forsamlings nærmere Overveelse.

Der er fremkommet nogle Ytringer af en æret foregaaende Taler, som jeg ikke ønsker at imødegaae, men hvortil jeg dog skal knytte en enkelt Bemærkning. Naar han saaledes har udtalt, at der er 3 Momenter, som man ved Anlægget af en Bane maa tage i særdeles Betragtning, saa siger jeg, at for mig er der i Almindeligh- hed kun eet Moment, som bliver taget i Be- tragtning, nemlig det: kan en saadan Bane for- rente sig. Ved en enkelt Bane kan der være ganske særegne Interesser tilstede, og der siger jeg: Væder os faae disse Interesser anslaaede til en Pengesum! Væder os derpaa blive enige om at spendere denne Sum paa at fyldestgjøre disse Interesser igjennem Banens Anlæggelse, og kan Banen saa forøvrigt erholde en Ind- tægt, der kan give et Bederslag for Resten af den Sum, som Anlægget vil koste, da er Alt i Orden; men i Almindelighed er Hovedspørgs- maalet ved et Jernbaneanlæg dog steds: kan det forrente sig eller ikke? — ja, jeg skal for Die- bliffet indskrænke mig til disse Ytringer.

Bale: Naar der er talt om, at dette Forslag er blevet hilset med megen Glæde, saa

turde det maaskee fremhæves, at denne Glæde er ikke aldeles ublandet; den er ikke uden For- bindelse med andre Forhold. Hvis dette For- slag var kommet her uden Hensyn til, hvad der iforveien var foregaaet, saa tvivler jeg paa, at just saa særdeles mange Medlemmer i denne Sal vilde have modtaget det med saare megen Glæde; men vi maae huske paa, hvorledes vi staae ligeover for Jernbanesagen, at det vistnok er i den alleruheldigste Stilling, hvori man nogensinde kunde tænke paa at være stillet til denne ulykkelige Sag; vi staae i dette Dieblif, forinden denne Lov bliver vedtagen, saaledes, at den foregaaende Regjering har contraheret Jernbaneanliggenheden, paa en saadan Maade, at vi med den største Bestemthed kunne skrive 320,000 Rd. ind i vor særlige Finantslov som en aarlig Udgift. Det er den Stilling, vi ind- tage, og det er et Forsøg paa at bringe os ud af denne Stilling, som gjør, at vi med Glæde kunne modtage et Forslag som dette. Saaledes staaer Sagen aldeles reen og bestemt. Jeg skal ikke tale om, hvorledes denne Jernbanesag har staaet tidligere; jeg vil kun bemærke, at hele den Betragtning, at Regjeringen eller Staten skulde overtage et Foretagende af en saa om- fattende Natur og navnlig udføre det ved egne Kræfter, er Noget, jeg er ganske vis paa fra Først af vil møde den allerførste Modstand i Folkerepræsentationen, da man veed, hvad man har at vente sig af slige Foretagender. Vi maae ved Siden deraf huske paa, at der er steet ikke ubetydelige Fremskridt, siden Jernbanesagen første Gang kom for — et Foretagende, som dog staaer i en vis Familie med det, der nu foreligger — og hvilke Magter, der dengang stillede sig op derimod. Der stod saaledes en militair Overtro, som hindrede Sagens Fremme; det var en dengang anerkjendt bethdelig Magt, ud over hvilken Folkerepræsentationen ikke kunde komme med sine bedste Ønsker, ja, jeg troer, at selv Finantsministeren kunde ikke komme ud over den; denne Magt ere vi nu heldigviis blevne frie for. En anden Magt, der har staaet ligeoverfor Jernbanesagen, vil jeg be- tegne som den kjøbenhavnske Magt; hvorledes den betragter Sagen, vil fremgaae af, hvad den ærede Rigsdagsmand for Randers Amts 2den Valgfreds (Klee) har fremhævet denne